

Aan Bestuur MRA
Contact Remco Rienties, 06 – 20002447, r.rienties@metropoolregioamsterdam.nl
Onderwerp Aanvraag preventie zorg: handelingsperspectief
Datum 6 oktober 2023

Aanvraag

Omschrijving:

Het in beeld brengen van een handelingsperspectief voor MRA-overheden op het gebied van preventie van zorgvraag, op basis waarvan we keuzes kunnen maken voor welke acties we als MRA al dan niet willen oppakken.

Hoogte budget op dit moment - € 410.000 euro
Bedrag deze aanvraag - € 50.000 euro

1. Achtergrond

Om toegang tot tijdige en kwalitatieve zorg voor onze inwoners te behouden (als essentiële bouwsteen voor een hoge leefkwaliteit voor onze inwoners) is het belangrijk om de vraag naar zorg te verminderen, door in te zetten op preventie van de vraag naar zorg, door een betere gezondheid van onze inwoners te bevorderen.

Ons zorgstelsel staat op dit moment al onder druk (betaalbaarheid, wachtlijsten, personeelstekorten, etc). Door de demografische ontwikkeling van onze bevolking (vergrijzing en ontgroening) en de ontwikkeling van de zorgvraag zal deze druk nog verder toenemen. Hoewel op dit moment al ruim een kwart van alle Rijksmiddelen wordt uitgegeven aan zorg, zullen de zorgkosten nog veel verder oplopen. Een nog groter probleem is dat de personeelstekorten in de zorg ook veel hoger zullen oplopen. Op korte termijn lopen we tegen het probleem aan dat we niet langer het personeel hebben dat nodig is om onze zorg in stand te houden. Dit is een internationaal probleem, dat ook in de rest van Europa en de wereld speelt of gaat spelen: personeel invliegen vanuit andere landen is verschuiven van het probleem. Als we mensen die nu parttime werken in de zorg verleiden om meer te gaan werken, gaat dat in de meeste gevallen ten koste van mantelzorg of is er extra zorg voor kinderen nodig in de kinderopvang. Beide sectoren waar ook grote tekorten zijn. Technologische innovaties hebben in het verleden niet of nauwelijks geleid tot minder handen aan het bed, maar verhogen wel de vraag naar technisch personeel, waarvoor in andere sectoren ook grote tekorten zijn. Kortom, deze aanstaande crisis valt niet of zeer lastig aan **de aanbodzijde** op te lossen.

Het is daarom zaak om gezamenlijk te verkennen wat we aan **de vraagzijde** kunnen doen om deze crisis te voorkomen, of op zijn minst te verzachten. Als maatschappij kunnen we het ons

niet veroorloven om ons vooral te richten op genezing van gezondheidsproblemen, die eerder al door preventie vermeden hadden kunnen worden. Zorgpreventie, door in te zetten op gezonder en actiever leven. Dat is een win-win in alle opzichten; gezondere, fittere en gelukkigere inwoners, minder zorg kosten en lagere groei aan behoefte aan personeel voor de zorg (en dus meer ruimte voor andere sectoren). Preventie gaat daarbij verder dan voorlichting, het ontmoedigen van roken of een suikertaks: het is een vraagstuk dat gevolgen heeft voor hoe we onze steden inrichten, welke mobiliteitsoplossingen we kiezen, hoe we omgaan met onze luchtkwaliteit, hoe we kennisontwikkeling, innovatie en ondernemerschap op gebied van preventie stimuleren, enzovoort. Kortom: een onderwerp dat een relatie heeft met veel onderwerpen waar we in MRA verband op samenwerken.

Ook vanuit het brede welvaartsperspectief is het verbeteren van de gezondheid essentieel. De brede welvaart in Groot-Amsterdam blijft volgens Raboresearch achter bij andere regio's in het land, waarbij de Metropool Amsterdam slechter scoort op milieukwaliteit en gezondheid (en ook woontevredenheid en veiligheid). Dit komt ook terug in de economische verkenningen waarin de MRA tov Nederland lager scoort op milieukwaliteit oftewel de zeer hoge mate van fijnstofemissies. Ook scoren enkele deelregio's lager op de gezondheids-indicator obesitas dan het MRA gemiddeld (Almere/Lelystad, IJmond en Zaanstreek-waterland). Nog specifiekere data over gezondheid per deelregio en de daarbij behorende uitdagingen zijn te vinden in de regiobeelden die zijn opgesteld in het kader van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) is afgesproken om gezamenlijk de urgente zorguitdagingen in de regio in kaart te brengen door middel van [regiobeelden](#). Zo heeft [Zaanstreek-Waterland](#) bijvoorbeeld 6 prioriteiten gesteld gericht op vergrijzing, mantelzorg, werk, gezond en verkrachtig leve, jeugd en maatwerk.

2. Voorstel

Er gebeurt in de MRA al veel op het gebied van preventie. Tegelijkertijd constateren we ook dat we als overheden (al dan niet in MRA verband) dagelijks op andere terreinen keuzes maken die ook invloed hebben op de gezondheid van onze inwoners en daarmee de vraag naar gezondheidszorg die zij hebben. Het is daarom wenselijk om in beeld te brengen welk handelingsperspectief we als overheden hebben om de vraag naar zorg verder te verminderen. We willen daarom een bureau in huren om:

1. Een overzicht te maken van:

- de staat van gezondheid en belangrijkste uitdagingen in deze regio op het gebied van gezondheid en preventie. Dit zal gedaan worden op basis van bestaande informatie zoals de regiobeelden IZA en het RIVM-onderzoek in het kader van de MRA Verstedelijkingsstrategie en gaat vooral om het structureren van de analyse zodat die tot heldere uitwerkingsambities en handelingsperspectieven leidt.
- welke gezondheidsproblemen de meeste vraag naar zorg opleveren (waar de meeste winst te behalen valt) ingezoomd op die vraagstukken waar de MRA overheden / samenwerking een rol (kunnen) spelen
- Rijks/regio en/of regionale programma's/projecten/overleggen waarin gezondheid en preventie worden meegenomen zoals het traject NOVEX MRA, NOVEX NZKG,

NOVEX Schiphol maar bijvoorbeeld ook MRA transitieversneller, voedsel verbindt, Bestuurlijk overleg Industrie & Gezondheid IJmond, portefeuillehouders overleg sociaal binnen de Metropool Amsterdam, BZK regiodeal Zaan-IJ en de BZK stedelijke focusgebieden in de MRA (Amsterdam Zuidoost, Amsterdam Nieuw-West, Zaandam Oost, Lelystad Oost). Vaak zijn deze trajecten vanuit een andere ambitie of een specifieke invalshoek gestart maar is gezondheid en preventie in de brede wel een belangrijke ambitie/agendapunt. Welke strategische keuzes en activiteiten zijn nodig in welk traject en welke nieuwe MRA regiodeals zijn bv kansrijk ihkv gezondheid en preventie

- het ecosysteem gezondheid en preventie in de Metropool Amsterdam: het is immers een samenspel van allerlei partners en initiatieven (zie ook het voorstel voor de bijdrage aan de preventiecoalitie). Het gaat dan om het in beeld krijgen van welke andere partners substantiele bijdrage kunnen hebben en welke verstrekingsmogelijkheden er zijn vanuit de verschillende rollen/taken

2. Een handelingsperspectief op te stellen voor de overheden in de MRA met daarin een antwoord op de volgende vragen:

- Wat moet er qua preventie van vraag naar zorg op schaal van de wijken of een gemeente gebeuren, wat moet er op (deel-) regionale schaal moet gebeuren, en waarvoor hebben we de landelijke (of Europese) politiek nodig? En wat kunnen gemeenten zelf oppakken en op welke onderwerpen zijn regionale keuzes en interventies nodig en waar is een gezamenlijke lobby van meerwaarde?
- Welke acties zijn wenselijk om op regionale schaal op te pakken, en welke samenhang is er met activiteiten die we al met elkaar op MRA schaal uitvoeren?
- Wat is de rol van de MRA-overheden in het regionale ecosysteem en welke versterkingsacties zijn mogelijk vanuit de MRA-samenwerking en waar is een gezamenlijke triple helix lobby van meerwaarde?
- Wat heeft prioriteit op korte termijn en wat zijn de aanbevelingen voor de middellange en lange termijn?

Uitgangspunt is dat we vanuit de huidige MRA-samenwerking en daarbinnen lopende programma's en projecten na willen gaan hoe we de inzet op preventie en gezondheid kunnen versterken, waarbij we wel openstaan voor nieuwe dingen die wel het beste op regionale schaal kunnen worden opgepakt. Gezondheid en preventie kan vanuit vele verschillende thema's/invalshoeken en doelgroepen en instituties worden opgepakt. In het handelingsperspectief ligt de focus op die zaken die we vanuit de samenwerkende overheden kunnen oppakken, bv de ruimtelijke invalshoek. Daarnaast doen we zo min mogelijk nieuw onderzoek maar maken waar mogelijk gebruik van bestaande onderzoeken en informatie.

Activiteiten MRA handelingsperspectief gezondheid en preventie	Begroting
1. Maken overzicht	30k
2. Opstellen handelingsperspectief MRA samenwerking	20k
Totaal	50k